

SÜLEYMANİYE

GÜMÜŞHANE
GAZETESİ

KASIM-ARALIK 2015 YIL: 1 SAYI:2

GÜMÜŞHANE VALİLİĞİ'NİN ÜCRETSİZ YAYINIDIR

www.gumushane.gov.tr

“Kayıp zamanın izinde”

*Bir ceylandın o sonsuz güzellikle vurulmuş
Benliğin his kesildi, bir gölgeye geldin ki...
Ağaçlar öyle dalgın, sular öyle durulmuş,
Gök öyle mavi ve sen o kadar güzeldin ki!*

Faruk Nafiz Çamlıbel

B inlerce yıllık geçmişi ile birçok medeniyeti topraklarında kucaklayan Süleymaniye, ilk çağlardan bu yana önemini sürrekli olarak muhafaza etmiş, Asurlular, Urartular, Medler, Pers Krallığı, Makedonlar, Pontus Krallığı, Roma İmparatorluğu, Emeviler, Selçuklular ve son olarak da Osmanlı İmparatorluğu gibi tarihe yön vermiş medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır.

Her gelen medeniyetin, izlerini kaybolmamak üzere bıraktığı bu kadim şehirde, günümüzden

yaklaşık bir asır öncesine kadar Türk, Ermeni ve Rum vatandaşlarımız dinlerine, etnik kökenlerine ve dillerine bakmadan aynı toprağın çocukları olarak birbirlerini kucaklamakta, günün bazı saatlerinde minarelerden yükselen ezan sesleri, Ermeni ve Rum Ortodoks kiliselerinin çan seslerine karışmakta, birlikte iftar yapıp, Ramazan Bayramı ve Noel hep birlikte kutlanmaktaydı.

Bu özelliğiyle o dönem bir dinler mozaigini andıran Süleymaniye'de bir arada yer alan, Surp

Karabet, Hegios Gergios Metropolitik, Hegios Lonies, Hegios Stepanos Kiliseleri, Küçük Camii ve Dere Camii Minaresi, Süleymaniye Camii ve Rum Okulu gibi birçok tarihî yapı, dinlerin ve kültürlerin kardeşliğini simgelemekte, tüm ihtişamlarıyla dönemin hoşgörüsü ortamını günümüze de yansıtmaktadır. Çok katmanlı sosyal yapısı ve kent dokusuyla tüm insanlığın ortak mirası olarak adlandırabileceğimiz Süleymaniye, dünya barışı için de güzel bir örnek bir teşkil etmektedir.

Devamı 8. Sayfada

Bir Doğu Karadeniz klasiği

Y apısal, işlevsel ve kültürel açıdan yaylalar, yazın çıkılan yüksek ve serin konaklama yerleridir. Bu mekânlar, yerleşim yerlerinin dışında, hayvan otlatmak, bazen tarım yapmak, bazen de dinlenmek için kullanılan alanlardır.

Köken itibarıyla "Yayla" terimi, eski Türkçe'de yaz mevsimi anlamına gelen, "Yay" sözcüğünden türetilmiştir.

Bugün daha çok ekonomik faaliyetlerin yapıldığı bir alan olan yaylalar, köyün hayat sahası dışında kalan, çok defa köyün müşterek yükü olan, köyden ayrı, sosyo-ekonomik

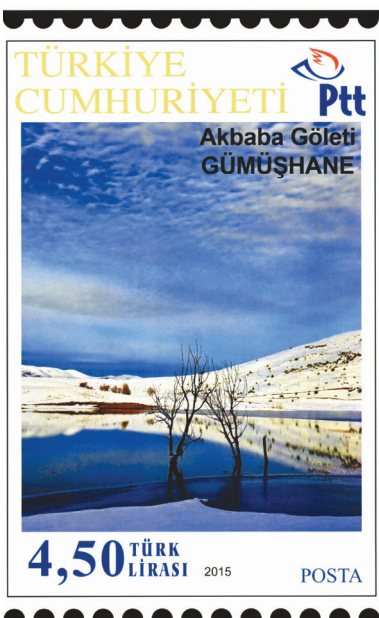
bağlarla köye bağlı, köyün esas kesim sahasına ekli ikinci bir bölümü olarak nitelenen, genelde hayvan otlatmak için kullanılan yerlerdir.

Bugün için Türkiye'de olduğu gibi yöremizde de erozyona uğrayan yayla geleneği, her ne kadar aşınmış olsa da yine de eski Türklerdeki göçebe hayatın (konar-göçer) izlerini taşımaktadırlar.

Bu girişten sonra gelelim asıl konumuza; Yani, "Doğu Karadeniz Bölgesi" yaylacılığı içerisinde yer alan Gümüşhane'deki yaylacılık geleneğine...

Devamı 9. Sayfada

Gümüşhane'ye özel posta pulu

G ümüşhane'nin tanıtımına katkı sağlanması amacıyla Gümüşhane Valiliği ve PTT Başmüdürlüğü tarafından yürütülen ortak çalışmayla, üzerinde Gümüşhane'nin tarihi, doğal ve kültürel değerlerinin yer aldığı özel pullar kullanıma sunuldu.

Bu kapsamda ilk etapta üretilen yedi farklı pulda, Gümüşhane genel görünümü, tarihi Süleymaniye Mahallesi, Tomara Şelali, Akbaba Göleti, Süleymaniye Konağı, İkizevler Müzesi ve Külek Yapımı fotoğraflarına yer verildi.

AKTÜALİTE

MARKA ŞEHİR HARİKA ŞEHİR

6. Sayfada

TURİZM

TABİAT PARKLARI İSİMLERİ İLE ANILACAK

4. Sayfada

GÜNCEL

TUTUNAMAYANLAR

2. Sayfada

Göge bakma durağı

N e zaman gökyüzüne meydan okurcasına uzanan gökdelenlerden sıkılısam, ne zaman şehrin insan bedenini bir girdap gibi içine çeken kalabalığından sıkılısam, ne zaman siren seslerinden, taş yığını sokaklardan ve içine dolduğumuz bu kentten sıkılısam memleketime doğru yola çıkarım düşlerimde. Gösterişten uzak ama sıcak bir yuva hissi uyandıran evlerine, çam ormanlarından ılık ılık esen bol oksijenli rüzgârlarına, dağların zirvesinden süzülüp gelen endemik bitki türlerinin mis kokusundan, ışık şöleni gibi küme küme yıldızların hüküm sürdüğü gökyüzüne olan özlemimle, bir tek memleketim Gümüşhane dinlendirir beni.

Devamı 7. Sayfada

Geçmişte geçim kaynakları olan en gözde meslekler, artık sadece ya bir tablo olarak duvarlarımızı süslüyor ya da unutulmamacak bir anı olarak sadece büyüklerimizden duyuluyor. Birçoğumuzun adını bile duymadığı, ne işe yaradığını bilmediği birçok meslek dalı, teknolojinin gelişmesiyle birlikte tozlu sayfalarına karıştı ve isimlerine ancak ansiklopedilerde rastlanıyor.

Adlarını bile duymadığımız küfecilik, külekçilik, çerçilik, keçecilik, semercilik ve daha saymakla bitiremeyeceğimiz birçok meslek, bir zamanlar Anadolu'da geçim kaynağı olarak yapılan ve en revaçta olan mesleklerdendi.

Zamanla teknolojik gelişmelere yenik düşen ve geçmişin altın bileziği olarak adlandırılan bu mesleklerden birisi de külekçilik. Bal, yoğurt, yağ, pekmez, süt gibi gıda maddelerini saklamaya ve taşımaya yarayan kulplu veya kulpsuz olarak kullanılan çember şeklindeki tahta kovaya verilen mutfak aletinin ismidir külek.

"Destanlara konu oldu ama..."

Sessizce hayatımızdan çıkıp gitti, yoğurtların, peynirlerin, pekmezlerin damaklarda tat bırakan o sağlıklı kabı. Destanların ilk anlatıcısı olan Dede Korkut da, "Sabahleyin yerinden kalkar, elini yüzünü yıkamadan dokuz bazlama ile bir külek yoğurt bekler, doyuncaya kadar tıka basa yer." diyerek küleği hikâyelerinde konu edinmiştir zamanında.

Gümüşhane'nin Kürtün ilçesinin Kırgeleş Köyü'nde, yok olmaya yüz tutmuş küleği zorlukla da olsa yaşatmaya çalışan 59 yaşındaki Ali Köse'ye rastlıyoruz.

Yıllardan beri külek yaptığı sobanın ısıttığı, sıcağı odada karşıyor bizi. Baba mesleği olan küleği 9 yaşından beri yaptığını söyleyen Köse, "Bu meslek bana babamdan kaldı. Babam da benim gibi küçük yaşlarda başlamış bu işe, o da kendi babasından öğrenmiş, babam da dedesinden derken, bu silsile böyle devam ediyor." diye konuştu.

Köse, eskiden gıdaların bozulmaması için buzdolabı yerine kullanılan ve ağaçtan yapılan külekte saklanan yoğurdun ve peynirin tadının başka hiçbir yerde bulunamayacağını vurguladı.

"Külek yoğurdunun tadı başka yerde yok"

Külekte yoğurt, peynir, çökelek, pekmez gibi gıda ürünlerinin korunduğunu belirten Köse, "Küleğe konulan gıdalar daha sağlıklı ve doğaldır. Günümüzde bu gıdalar plastik kaplara konuluyor, bu da hiç sağ-

Tutunamayanlar

Zamanla teknolojik gelişmelere yenik düşen ve geçmişin altın bileziği olarak adlandırılan bu mesleklerden birisi de külekçilik.

Figen Tok

lıklı değil. Özellikle yoğurdun tadını daha lezzetli veriyor. Çünkü yoğurdun acı suyunu ağaç çekip alıyor. Küleklerde satılan yoğurt özelliğini korur ve insanlara ayrı bir damak zevki sunar. Tahta küleklere konulan ve buradan tüketilen yoğurt diğer kaplarda bekletilen yoğurtlara göre tüketim süresi daha uzundur ve bu sürede yoğurt özelliğini kaybetmez." dedi.

"Alın terimiz kuruyor"

Külekçiliğin eskiden insanların evlerine ekmeğe götürmek için yaptıkları mesleklerden biri olduğunu belirten Köse, "Eskiden her haneden 1-2 kişi külek yapardı. Çünkü geçim kaynağıydı. Ama şimdi unutuldu, çoğu kimse 'külek ne?' diye sorsan bilmez bile. Geçmişin mesleğiymiş ama şimdi çocuk 'Ben külekçi olacağım.' dese 'O da ne, mühendis, doktor, pilot, teknisyen olmak varken nereden çıktı bu külekçi, ne iş yapar?' diyerek tepki verilir." diyor ve ekliyor, "Alın teri döktüğümüz meslek kuruyup gidiyor."

"Benim çocuklardan öğrenen yok"

Kendisinin, babasından öğrendiği külek yapmayı şimdi çocuklarının öğrenmediğini ifade eden Köse, "Benim çocuklardan öğrenen yok. Bu mahallede 3 kişi bu işi yapıyoruz. Ben de geçim kaynağı olduğu için değil, sadece talep olursa külek yapıyo-

rum. Trabzon ve Giresun illerinde göçer yaylacılıkta hayvancılık önemli olduğu için bunlara talep çok, kendi ilimizde ise hemen hemen talep yok." diye konuştu.

"Hayvancılık olmayan yerde satış olmuyor"

Küleğin yanı sıra tereyağı çıkarmak için sütün ve yoğurdun içinde çalkalandığı kap veya makine olan yayık da yapan Köse, külek gibi yayık üretiminin de azalmasını ise şu cümlelerle açıklıyor: "Bunun üretiminin bu kadar düş-

"Eskiden her haneden 1-2 kişi külek yapardı. Çünkü geçim kaynağıydı. Ama şimdi unutuldu, çoğu kimse 'külek ne?' diye sorsan bilmez bile."

"Baba mesleği ölmesin"

Külek ustası Ali Köse'nin yanından ayrılırken söylediği son sözler ise, "Bu mesleğin ölmemesi, yaşatılması için gençlerin ilgi göstermesini, bu sanatı

öğrenmesini isterim. Baba sanatı çünkü bu. Yapan da faydalanır, karşıdaki de faydalanır." oluyor.

Külek Nasıl Yapılır?

Külek yapımında beyaz dut, siyah dut, sultani söğüt ve ceviz ağacından elde edilen kereste kullanılır. Hızarlarda ince tahtalar haline getirilen malzemenin bir yüzü marangoz rendesi ile perdahlanır. Perdahlanan taraf küleğin dış yüzüne getirilir. Daha sonra bu tahtalar marangoz boyası ile boyanır.

Boyama işleminde genellikle ceviz rengi tercih edilir. Boyanan tahtalar ısıtılır ve tahtaların iyice ıslanmasına kanaat getirilince bu iş için özel yapılmış, yüzeyi geniş talaş mangallarının üzerinde ısıtılır. Bu işlem sırasında ahşap iyice yumuşatılmış olur ve bu sayede külek yapılırken ahşabın kırılmadan eğilip bükülmeye hazır hale gelmesi sağlanır.

Tahtalar, kol gücü ile çevrilen, merdaneli, gövdesi ahşaptan yapılmış ilkel bir makineden geçirilerek kıvrık hale getirilir. Bu makinenin içeride dönen merdanesinin dış yüzeyi mutfak rendesinin yüzeyi

gibi tırtıklı ve demirdendir. Bu sayede ahşabı merdana içinde kaydırmadan kırmaya yarar.

Bu demir yüzeyi tırtıklı merdanelerin etrafını çevre-

leyen yarım ay şeklindeki bölüm ise ahşaptandır. Isılan tahtalar bu iki merdane arasından sıkıştırılarak getirilir.

Damla Projesi misafirlerine gümüş takı işlemeciliği tanıtıldı

Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından, 16 farklı ülkeden 28'i yabancı ve 12'si de Türk olmak üzere, ülkemizde üniversite öğrenimi gören toplam 40 bayan öğrencinin katılımıyla 23-30 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirilmekte olan "Damla Projesi" kapsamında bulunan öğrenciler, gümüş takıların üretim aşamalarını görmek ve üretimi hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla, Gümüşhane Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı Gümüş İşlemeciliği Atölyesi'ni ziyaret ettiler.

Halk Eğitim Merkezi Müdürü Hasan Taş ve gümüş takı işlemeciliği ustası tarafından, gümüş işleme sanatı konusunda uygulamalı olarak bilgilendirilen öğrenciler, gümüş işleminde kullanılan makine ve malzemeleri inceleyerek, bu sanatın ayrıntıları hakkında bilgi aldılar.

Torul'da 1. Kuşburnu ve Pekmez Şenliği gerçekleştirildi

Torul'da, Torul Kaymakamlığı, Torul Belediyesi ve Milli Piyango İdaresi ortaklığında 1. Kuşburnu ve Pekmez Şenliği gerçekleştirildi.

Gümüşhane Valisi Yücel Yavuz, Torul Kaymakamı Hakan Kaftas ve Torul Belediye Başkanı Nidai Köroğlu'nun selamlama konuşmaları ile başlayan festival, kuşburnu ve pekmez alanında yapılan yarışmalarda dereceye giren vatandaşlara ödülleri verilmesinin ardından, Onay Şahin, Özkan Pekin ve Kerim Yılmaz konserleri ile devam etti.

Bisiklet dağıtım protokolü imzalandı

Gümüşhane'de Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından 'Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat' programı kapsamında alınan 215 adet bisiklet için imza ve dağıtım töreni yapıldı.

Kurumlar arasında imzalanan protokol ile bisikletler, tüm öğrencilerin kullanabilmesi amacıyla tek tek öğrenciler yerine okullara dağıtılmak üzere 200 tanesi Milli Eğitim Müdürlüğüne, 15 tanesi de Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne teslim edildi.

"Hayata Dokunuşlar" Projesi başladı

Gümüşhane'de, 2015 yılında SO-DES kapsamında Kalkınma Bakanlığınca desteklenen 9 projeden birisi olan "Hayata Dokunuşlar" projesi kapsamında ilk program Köse'de gerçekleştirildi. Gümüşhane Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün yürütücüsü, 14 kurumun da ortağı olduğu projeye, Gümüşhane kadınlarının iş, toplum ve aile hayatın-

daki statüsünün yükseltilmesi, onların toplumsal dayanışma içerisinde özgüven duygusu ile beraber sağlıklı nesiller yetiştirilmesi konusunda daha yeterli bireyler olabilmesi, hem mesleki açıdan yeterliliğin artırılması hem de aile içerisinde daha etkin olabilmeleri amacıyla sağlık, iletişim, girişimcilik vb. konularında bilgilendirmeler hedefleniyor.

Suyun öte tarafı

Dünyanın dörtte üçünün su kaynaklarından oluştuğu göz önüne alındığında, hem insanoğlunun, hem diğer canlıların hem de doğanın vazgeçilmez unsuru olan suyun yaşamımızdaki önemi daha iyi anlaşılmalıdır. En küçük canlı organizmadan, en büyük canlı varlığa kadar, bütün biyolojik hayatı ve bütün insan faaliyetlerini ayakta tutan suyun istenilen yönde, kalitede ve en önemlisi de istenilen miktarda sağlanması da su yönetimi kavramıyla karşılık bulmaktadır.

Çağımızda su kaynakları yönetiminin en önemli araçlarından biri olarak ortaya çıkan barajlar ve göletler; enerji üretmek, içme suyu ihtiyacı ve zirai amaçlı su ihtiyacını karşılamak gibi amaçlara hizmet ederler. Göletler, başta kuşlar olmak üzere çeşitli hayvan türleri için de uğrak yerleri olmakla birlikte, tatlı su balıkçılığına imkân sağlayarak ekonomik faaliyetlere katkı sunmaktadır.

Küresel ısınma ve iklim değişikliği gibi faktörler dikkate alındığında, yarı kurak iklim kuşağında bulunan ülkemizde, depolama tesislerinin sayısının öneminin artmasıyla birlikte yapımına önem verilen barajlar ve göletler, buldukları bölgelerde ticaret hayatını da hareketlendirmektedirler. Ulaşım, su ürünleri üretimi, turizm ve spor gibi yeni gelir getirici faaliyetlere vesile olan bu yapılar, rekreasyonel faaliyetlerle birlikte bölgelerinde canlılık meydana getirmektedirler.

Ayrıca, durgun su faaliyetleri için de uygun mekânlar olan baraj gölleri, özellikle spor turizminde önemli bir alan olan su sporları için ideal ortamlardır. Ülkemizin çeşitli yerlerine yapılan

Önceki yıllarda yapılan yayla şenlikleri kapsamında Kürtün Barajı'nda düzenlenen su sporları etkinliklerine çok sayıda ulusal ve uluslararası sporcu katılmıştır.

büyük barajlar ve göletlerde yapılan etkinlikler incelendiğinde, deniz olmadan olmaz denilen spor etkinlikleri için alternatif bir yol oldukları gözle görülmektedir.

Gümüşhane de, hem coğrafik, hem de topoğrafik yapısı dolayısıyla baraj ve gölet yapımından nasibini almıştır. Kürtün ve Torul gibi iki büyük barajla birlikte çok sayıda gölet de yapılmış, bir kısmının da inşası devam etmektedir.

Torul Barajı Harşit Çayı üzerinde, enerji üretmek amacıyla 2000-2008 yılları arasında inşa edilmiş bir barajdır. Santral 103,20 MW kurulu gücü ile Türkiye'nin 127. Gümüşhane'nin ise 2. büyük enerji santralidir. Tesis ayrıca, Türkiye'nin 46. büyük hidroelektrik santralidir. Torul Barajı ve HES, ortalama 223.739.055 kilovatsaat elektrik üretimi ile 69.158 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu (konut, sanayi,

metro ulaşımı, resmi daire, çevre aydınlatması gibi) tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilir. Torul Barajı ve HES, sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında ise 72.039 konutun elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektrik üretimi yapmaktadır.

Diğer önemli bir baraj olan Kürtün Barajı da, Gümüşhane'nin Özkürtün ilçesinde Harşit Çayı üzerindedir. Türkiye'nin 145. Gümüşhane'nin ise 4. büyük enerji santrali olan tesis ayrıca, Türkiye'nin 58. büyük hidroelektrik santralidir. Kürtün Barajı ve HES ortalama 149.308.971 kilovatsaat elektrik üretimi ile 45.108 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilmektedir.

Barajlarda su tutulmaya başlanılmasının ardından, esas amaçları dışında alternatif kullanım alanları oluşturularak, ekonomik yönden getiri sağlanması amacıyla ağ kafeslerde alabalık büyütülmeye başlanmış ve bunda büyük başarı elde edilmiştir. Baraj göllerinde, barajın genel amacını etkilemeyecek düzeyde balıkçılığa izin verilmesiyle birlikte kafes balıkçılığı gelişmiş ve zamanla girişimci sayısında da artış olmuştur. Yıl içerisinde binlerce ton alabalık üretiminin yapılmasıyla birlikte, pazar ortamı oluşmuştur.

2015 yılı itibarıyla Torul ve Kürtün baraj göllerinde 22 adet alabalık üretim tesisi bulunmakta olup, yıl içerisinde Torul baraj gölünde bin 869 ton, Kürtün baraj gölünde ise 2 bin 658 ton üretim yapılmıştır. Su yüzey alanlarının yüzde 3'lük kısmının su ürünleri yetiştiriciliği için kullanıldığı baraj göllerinde, alabalık üretimini teşvik etmek amacıyla da devlet tarafından verilen desteklemeler mevcut olup, bunun sonucunda da hem girişimci sayıları, hem de üretim de artışlar söz konusu olmuştur.

Torul ve Kürtün gibi iki büyük ve önemli barajın yanında Kelkit'teki Sadak Barajı ve Şiran'daki Koruluk Barajı da yine önemli su depolama tesisleridir. Barajların yanı sıra Gümüşhane'de birçok gölet de yer almaktadır. Köse, Salyazı, Telme, Kızlar Kalesi, Yuvacık, Yaylım, Aşağı Alıçlı ve bu göletlerin arasında yer alıp halen yapımına devam edilen birçok gölet bulunmaktadır.

Özellikle tarımsal alanların sulanması amacıyla inşa edilen göletler, sulu tarıma geçilerek, hem üretimin artması, hem de üretimi yapılacak ürünlerin çeşitlenmesi için önemli bir unsur haline gelmiş, özellikle coğrafik yapı itibarıyla Kelkit ilçesinde organik tarıma yönelimleri artırmıştır. Hem devletin, hem de özel sektörün bu yöreye yoğunlaşmasıyla birlikte organik tarımda hatırı sayılır adımlar atılmıştır.

Baraj ve göletler, bu kullanım alanları dışında ülkemiz için önemli bir sektör olan turizm açısından da değerlendirilmektedir.

Şiran Belediyesi yeni hizmet binasının temel atma töreni yapıldı

Şiran ilçesinde inşa edilecek olan Belediye Başkanlığı ve Kültür Merkezi binasının temel atma töreni, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık'ın teşrifleriyle gerçekleştirildi.

Temel atma törenine, Gümüşhane Valisi Yücel Yavuz, Gümüşhane Milletvekilleri H. Osman Akgül ve Cihan Pektaş, Gümüşhane Belediye Başkanı Erçan Çimen, Vali Yardımcısı İsmail Özkan, Şiran Kaymakamı Murat Özdemir, Kelkit Kaymakamı Naif Yavuz, ilçe belediye başkanları ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Kıyı turizmüne göre turist sayısı az olmasına rağmen, kültür ve doğa turizmi gibi alternatiflerin üretildiği ülkemizde, bu yönde teşviklere ve yatırımlara eğilim artmış, albenisi yüksek seçenekler üzerinde durulmaya başlanmıştır.

Bu arayışlar içerisinde kırsalda bulunan baraj ve göllere dikkatler çekilmiş ve bu alanların çevre düzenlemesiyle birlikte hem yöre insanını, hem de dışarıdan gelecek ziyaretçileri kendine çekecek mekânlar olması yönünde çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Öncelikle, rekreasyonel faaliyetler olarak nitelenen çevre düzenlemesi ve ağaçlandırmalarla birlikte dinlenme mekânları, piknik alanları yapılmış, mesire alanları meydana getirilmiştir. Yine bu kapsamda olta balıkçılığı için uygun mekânlar, baraj ve göletlerin çevresinde oluşturulmuştur.

Ayrıca, 21. yüzyılın bacasız sanayisi olarak adlandırılan turizm sektörünün yöneldiği alternatifler arasında yer alan eko turizm kapsamında barajlar ve göletler, çeşitli su sporlarının da yapıldığı mecralardır. Su sporları için ideal ortamlar olan bu mekânlar, hem yöre insanı, hem de turistler için uğrak yerleri olmuştur.

Spor turizminin ekonomik, kültürel ve sosyal etkileri dikkate alınarak yapılan araştırmalara bakıldığında, bu turizm türünün, yaygın olduğu bölgelerin çevresel ve kültürel özellikleri üzerinde olumsuz herhangi bir etki oluşturmadığı, aksine bölgelerin spor turizm alanlarının mevcudiyeti üzerinde pozitif bir etki oluşturduğu görülmüştür.

Ülkemiz geneline bakıldığında hem ulusal, hem de uluslararası spor organizasyonları için uygun potansiyele sahip bölgelerde, durgun su kano, kürek ve su kayağı gibi sporlar yapılabilmektedir.

Bu bağlamda, ilimizde de Harşit Vadisi üzerinde yer alan Kürtün ve Torul barajları, bölgede su sporlarına elverişli bir ko-

numda bulunmaktadır. Önceki yıllarda bölgede yaz aylarında yapılan yayla şenlikleri kapsamında Kürtün Barajı'nda yapılan su sporları etkinliklerine çok sayıda ulusal ve uluslararası sporcu katılmıştır.

Spor turizmi açısından güzel bir başlangıç olan ancak daha sonra tekrarlanmayan bu tür etkinliklerin, maddi getirilerinin yanı sıra, sporcular ve turistler ile bölge halkı arasında belirli ölçüde kültür alış verişini gerçekleştirerek, sosyal ve kültürel etkileşim sağlayacağı muhakkaktır. Turizmin, tarım sektörüyle birlikte ilimizin ekonomik anlamda kalkınma önceliği olduğu gerçeğinden hareketle spor turizmi, ilimizin tarih, doğa ve inanç turizmi alanlarının tanıtımı için de büyük bir fırsat ve tetikleyici etken olarak değerlendirilebilir.

Gümüşhane, yeni vekillerini belirledi

1 Kasım 2015 Pazar günü yapılan 26. Dönem Milletvekili Erken Genel Seçim sonuçlarına göre, H. Osman Akgül ve Cihan Pektaş Gümüşhane Milletvekili seçildiler.

Yeni milletvekilleri, 17 Kasım Salı günü TBMM Genel Kurulu'nda yemin ederek, görevlerine başladılar.

Çiğ süt toplama merkezi için imzalar atıldı

Gümüşhane'de, çiğ sütün uygun koşullarda toplanarak kalite değerinin artırılması ve bu konuda marka değer oluşturularak üretimin teşvik edilmesi amacıyla gerçekleştirilecek olan Çiğ Süt Toplama Merkezi'nin Geliştirilmesi Projesi'nin protokolü, Gümüşhane Valisi Yücel Yavuz ve Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı Ekrem Yüce tarafından imzalandı.

Gümüşhane İl Özel İdaresi'nden tarihi asfalt rekoru

Gümüşhane İl Özel İdaresi, yenilediği makine parkı ve asfalt plenti ile, köy yollarında bir sezonda tarihin en yüksek asfalt oranına ulaştı.

İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Ekrem Akdoğan, yeni asfalt plentinin devreye girmesi ve makine parkının yenilenmesiyle birlikte, 2015 yılı iş sezonunda köy yollarında toplam 74 kilometre birinci kat asfalt, 40,4 kilometre de ikinci kat asfalt yapıldığını belirtti.

Talha Uğurluel'den

'Benim Tarihim' adlı konferans

Kredi ve Yurtlar Kurumu Gümüşhane İl Müdürlüğü tarafından, Çınaraltı Gençlik Söyleşileri kapsamında "Talha Uğurluel ile Benim Tarihim" adlı konferans gerçekleştirildi.

Araştırmacı-Yazar Talha Uğurluel, Gümüşhane Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen konferansta, Topkapı Sarayı Hırka-i Saadet Dairesi ve Mukaddes Emanetler konulu bir sunum gerçekleştirdi.

AFAD araç ve malzeme envanterini yeniledi

2009 yılında kurulduktan sonra, 4 hizmet ve kurtarma aracı ile hizmet veren Gümüşhane AFAD, Ankara'da yapılan törenle ilimize gönderilen tam donanımlı orta tonajlı arama kurtarma aracının yanı sıra son alınan 4x4 arazi etüt ve hizmet aracı ile araç envanterini yeniledi.

Toplamda 6 hizmet ve kurtarma aracı bulunan Gümüşhane AFAD'ın, Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı kriterlerine göre araç eksikliği bulunmuyor.

İkinci güneşleri: Ömrü kısa, gölgesi uzun

Vehbi Yalçın

Gümüşhane, doğuda Bayburt, batıda Giresun, güneyde Erzincan, kuzeyde de Trabzon illeri ile çevrili olup, Doğu Karadeniz Bölgesi'nin denize kıyısı olmayan tek ilidir. İlin denizden yüksekliği ortalama 1210 metredir. Yeryüzü şekilleri bakımından Köse, Kelkit ve Şiran ilçelerinin yer aldığı güney kesimi yüksek bir plato özelliği gösterirken, Gümüşhane merkez, Torul ve Kürtün ilçelerini kapsayan kuzey kesimi oldukça engebelidir. Dar ve derin vadilerle birbirinden ayrılmış yüksek dağlar kuzeyin belirleyici özelliğidir. Dağlık alanlar, genellikle il sınırları ile kuzey kesimlerini kaplamaktadır. Bu dağlar sıradağların uzantıları şeklinde olup, iç kesimlere doğru tek dağlar yer almaktadır. Oldukça engebeli bir arazi üzerinde yer alan ilin kuzeyini Zigana Dağları ile Trabzon dağlarının güney kısımları oluş-

turmaktadır. Yine kuzey yönünde derin yarılmış Karadeniz dağları ve Soğanlı Dağları, duvarı andıran sıralar halinde ili çevrelemektedir. Yükselteleri 1800 m ile 2700 m arasında değişen Kostan Dağı, Teslim Dağı, Vauk Dağı, Tersun Dağı, Pöske Dağı, Soğanlı Dağları ile Gâvur Dağları önemli yükseltiler arasında bulunmaktadır. İlin en yüksek noktası 3.331 metre ile Abdal Musa Tepesi'dir.

İlde iki önemli ova yer almaktadır. Bunlar Kelkit ve Şiran ovalarıdır. Kelkit Çayı vadisi tabanını oluşturan Kelkit Ovası, yaklaşık 1450-1750 m arasında yer almaktadır. Ova, doğu batı yönünde eğimli olup, toplam yüzölçümü 280 km²'dir. Şiran Çayı'nın drenaj alanını oluşturan Şiran Ovası yaklaşık 1250-1500 m arasında yer almaktadır. Gümüşhane'nin içinden geçen Harşit ile Kelkit vadisini boydan

boya kat eden Kelkit Çayı ilin başlıca akarsularıdır. Arazinin % 60'ını dağlar, % 29'unu platolar, % 11'ini ovalar oluşturmaktadır. Gümüşhane ili, iklimsel özellik bakımından Doğu Anadolu ile Karadeniz Bölgesi arasında bir geçiş özelliği göstermektedir. İlin kuzeyindeki Zigana Dağları; Karadeniz Bölgesi'nin tipik özelliği olan yüksek nem oranını engellemekte, Doğu Anadolu Bölgesi ve Doğu Karadeniz Bölgesi arasında kalan Kop Dağları ise Doğu Anadolu Bölgesi'nden, Giresun iline gelen soğuk havayı engellemektedir. İl genelinde karasal iklim özellikleri görülmektedir. Yıl boyu ortalama bağıl nem oranı farkı %10 ile oldukça düşük seviyededir ve Gümüşhane'de yıl genelinde hâkim rüzgâr yönü batıdır.

Gümüşhane ilinin en önemli akarsuları Harşit ve Kelkit çaylarıdır. Harşit Çayı, Vauk Dağı'nın kuzey eteklerinden ve Sifon Deresi ismiyle bilinen dereden kaynağını almaktadır. Kuzeye doğru akarak Gümüşhane şehir merkezi, Torul ve Kürtün ilçelerini geçtikten sonra, Tirebolu-Görece arasında Karadeniz'e dökülmektedir. Yaz aylarında debisi düşen çayın, zaman zaman taş-

tığı gözlenmektedir. Harşit Çayı üzerinde il sınırlarında Kürtün ve Torul barajları yer almaktadır. Kelkit Çayı da kaynağını Vauk Dağı'ndan almaktadır. Hoşmaşat Deresi'nden, Balahor ve Dayısı Dereleri'nden gelen kolların birleşiminden oluşmaktadır. Kelkit Çayı, Yeşilirmak'ın önemli bir kolunu oluşturmaktadır. Yörenin önemli akarsu kaynaklarından birisi de Tomara Çağlayanı veya Şelalesi'dir. Gümüşhane %60'ı dağ olan ve dolayısıyla çok zengin bir dağ ekosistemine ve buna bağlı olarak da zengin bir biyoçeşitliliğe sahip nadir illerden biridir. Gümüşhane, İran turan ve Avrupa Sibiryası bitki bölgelerinin sınırları içinde kalmakta, bunun yanı sıra yukarıda da bahsedildiği üzere bölgede hem Karadeniz iklimi, hem de karasal iklim özellikleri görülmektedir.

Gümüşhane Anadolu çaprazının -ki bu çapraz Anadolu biyoçeşitliliğinin en yoğun olduğu yerdir- hemen başlangıcında yer almaktadır. İl yüzölçümünün %60-70'lik kısmı Anadolu Diyağonalı'nın içindedir. Yine 600 metreden başlayıp 3300 metreye ulaşan muazzam bir kot farkına sahip nadir illerden biridir Gümüşhane.

Dağların, vadilerin çokluğu, kuzeye bakan yamaçların nemliliği ve zengin orman örtüsü ile kaplı oluşu, güneye bakan yamaçların daha kurak oluşu bitki örtüsü bakımından da Gümüşhane'yi oldukça zengin kılmıştır. TUBİVES kayıtlarına göre Gümüşhane 145 tanesi endemik olmak üzere 1000 civarında bitkiye ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca mikroklima iklim özelliği gösteren alanlarla, korunaklı ve izole alanların çokluğu ildeki biyolojik çeşitliliğin en önemli sebepleri arasında sayılabilir.

Yukarıda bahsedilen sebeplerden dolayı ilimiz çok zengin bir kelebek çeşitliliğine sahiptir. Türkiye'nin yüzölçümü olarak en

büyük ilk üç ili olan Konya, Ankara ve Sivas illerinin kelebek tür sayıları Gümüşhane'den daha azdır. Gümüşhane'den dört kat büyük olmasına rağmen, kelebek tür sayısı hemen hemen Erzurum'daki kelebek tür sayısı kadardır. Gümüşhane'de daha önceki yıllarda gözlemlenip kayıtlara geçen kelebek tür sayısı 181'dir. Farklı gözlem listelerinin incelenmesi ve yapılan yeni gözlemlerle ilimiz kelebek tür sayısı 181'den 219'a kadar çıkmıştır. İrlanda'nın 28, İngiltere'nin 55, Norveç'in 99, İsveç'in 107, Finlandiya'nın 116, Portekiz'in 118, Belarus'un 131, Polonya'nın 151, Slovenya'nın 167, Romanya'nın 179, Sırbistan'ın 193 ve İsviçre'nin 196 türe ev sahipliği yaptığı dikkate alındığında, Gümüşhane'nin tür sayısı konusundaki zenginliği daha kolay anlaşılacaktır.

Gümüşhane'nin bilinen bu çeşitliliğine, tahminen 30 civarında türün daha eklenmesi kuvvetle muhtemeldir. Bu türlerin hemen hepsi Gümüşhane'ye komşu olan Bayburt, Erzincan, Giresun ve Trabzon ile Gümüşhane'ye komşu olmayan ama benzer coğrafi ve iklimsel özellikler gösteren Sivas, Tunceli ve Erzurum gibi illerde uçuşu bilinmemektedir. Bu durum teyidi, söz konusu türlerin, komşu illere yakın alanların ve habitat benzerliği bulunan noktaların uzun süreli gözlenmesi ile mümkün olacaktır.

Bu gözlemlere, sayıları bir elin parmaklarını geçmeyen bilim adamlarının yetişmesinin mümkün olamayacağı aşikârdır. Bu noktada, amatör gözlemcilerin varlığı alan taraması ve tür çeşitliliğinin tespit edilip fotoğrafınması adına büyük önem arz etmektedir. Amatör gözlemcilerin varlığı, hem bilim adamlarımızın üzerindeki arazi yükünü kaldıracak, hem de ekoturizmi canlandıracaktır.

Tabiat parkları isimleri ile anılacak

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gümüşhane Şube Müdürlüğü yayımladığı bir yazı ile, kamu kurum ve kuruluşlarının, bakanlıklarına bağlı tabiat parklarının isimlerinin doğru kullanılması ve yaşatılması hususunda gerekli duyarlılığın gösterilmesini istedi. Gümüşhane Şube Müdürü İlbeyi Aydın imzasıyla yayımlanan yazıda, kamu kurum ve kuruluşları tarafından, Gümüşhane ilini tanıtan afiş, broşür ve sözlü anlatımlarda il genelinde bulunan bahse konu beş adet korunan alan için "tabiat parkı" ifadesi kullanılmayıp, sadece yer adlarının ifade edilmesi nedeniyle eksik bilgilendirmelere sebep olunduğu belirtildi. Yazıda, Gümüşhane'deki kamu kurum ve kuruluşlarının, tabiat parklarıyla ilgili olarak yapacakları iş ve işlemlerinde, Limni Gölü Tabiat Parkı, Tomara Şelalesi Tabiat Parkı, Artabel Gölleri Tabiat Parkı, Çağlayanıdibi Şelalesi Tabiat Parkı ve Karşıyaka Tabiat Parkı isimlerini kullanması gerektiği ifade edildi.

Kayıp kentin büyüleyici hazinesi

Bugün Kelkit ilçesi Sadak köyü sınırları içerisinde yer alan Satala Antik Kenti Roma döneminde varlık göstermiştir. Uzun soluklu bir tarihe sahip olan Anadolu toprakları insanlığın unutulmuş medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Ancak yıllar yıllı bu topraklarda yaşana savaşlar, medeniyet değişiklikleri bir imparatorluk için önemli olan bölgeler zamanla önemini kaybetmiştir. Bu nedenle unutulmuş bölgelerde yaşayan İmparatorlukların toplum kültürünü yansıtan birçok gösterge toprak altında saklı durmaktadır.

Bir dönemin önemli uygarlıklarına; Hitit, Asur, Makedonya, Roma, Bizans gibi imparatorluklarına ev sahipliği yapmış olan Antik

Satala kenti, Gümüşhane ilinin Kelkit ilçesine bağlı Sadak köyünün sınırları içerisinde yer almaktadır. Antik Dönem'de Anadolu ve Kapadokya'dan Karadeniz'e açılan kapısı ve diğer iç bölgeleri birleştiren stratejik yapıyla önemli

bir yerleşim alanı durumunda olan kent, bugün halen yer altında tarihi zenginlikler saklamaktadır.

Satala'ya ait çeşitli müzeler devredilen eserler arasında, İstanbul Arkeoloji Müzesinde, kandil, yüzük tasları, XV. Legio Apollina-

res'in arması, madeni parçalar, Trabzon ve Erzurum Müzelerinde Satala'dan çıkarılan mezar tasları, mezar stelleri, sütun başlıkları, lahit kapakları ile diğer eserler ve Londra British Museum'da Bronz Büst ve kol yer almaktadır.

Leylî sözü söyle yoksa Hâmûş!

Mustafa ORHUN

İnsanın, insana ve eşyaya bakışı sürekli değişiyor. Zamanın şartları ve ihtiyaçları nispetinde değişiyor. 'Nerde?' diye iç geçirdiğimiz, mumla aradığımız tek şey o eski ramazanlar değil artık! Nazım Hikmet'in; 'makinalaşma' hülyasına ramak kaldı neredeyse. Evde, sokakta, caddede, mahallede, kısacası her yerde o ses var: "Trrrrrum, trrrrrum, trrrrrum! Trak tiki tak!" Pek çok haslet, yirmi birinci yüzyılın bilim ve teknik mefkûresine yenik düştü, hayat sahasından çekiliyor yavaş yavaş. Modern çağın adeta mekanize hale getirdiği insanoğlu, duyuğu ve düşünce 'hamallığını' terk eyleyerek köşesine çekildi. Onun bu duyarsızlığı ('duyu arsızlığı' demek daha isabetli olacak), cemiyet hayatında da menfi sonuçlara yol açtı. Başka bir ifadeyle, mezâyâ-ı âdemî intizam can çekiyor.

Hayatı boyunca nice ahvale vakıf olmuş eski topraklar, sosyal ahlakımızı tarumar eden menfi intibaları daha net görüyor. Birkaç kuşakla bir arada yaşamış olmanın özgülü bir tezahürü olsa gerek, kazandıklarımız yanında kaybetmelerimize hayıflanıyor. Hayatı kolaylaştıran teknolojinin, beşeri ve sosyal münasebetlerin temelini dinamit koyduğuna işaret ediyor. Mefhum-u muhalifin ortaya koyduğu zan, eski ile yeni arasındaki sosyal şifreleri okudukça, delil kabilinden kuvvetli bir emare olarak zuhur ediyor. Nedir bu sosyal şifreler? Neden bu kadar önem arz ediyor? Okudukça bana hak verecek misiniz bilmiyorum ama, devletin ana nüvesini teşkil eden birey çözüldükçe, ondan neşet eden toplum da çözülmektedir.

Osmanlı'dan tevarüs eden ne güzel bir adettir 'sadaka kutusu'. Hangi malzemeden yapıldığı çok fazla önem taşımayan alelade bir kutu, herkesin görebileceği uygun bir yere konulduğu andan itibaren insanların hayatını değiştirmeye başlıyor. İki büyük aktörü var bu hadisenin. Bir tarafta, alın teri dökerek kazandığı üç kuruştan kemal-i merhametle kutuya pay ayıran hayırsever; diğer tarafta ise, ihtiyaçından fazla bir meblağı o kutudan almayı izzet-i nefsiye yediremeyen garip gureba... Hâl-i vakti nispeten yerinde olan bir insan sağ eliyle sadaka bırakıyor kutuya. Feleğin çemberine takılmış başka bir âdemoğlu ise 'ihtiyacı kadar' olan miktarı sol eliyle alıyor kutudan. Sağ elin verdiğini sol el görmüyor. Şer'i usullere hakkaniyet çerçevesinde riayet ediliyor. Sadaka kutusunun etrafındaki failer, ulvi bir vazifeyi kemal-i hassasiyetle vücuda getiriyor. Yaklaşık bir asır evveline kadar bu topraklarda cereyan eden bu uygulamanın, an itibarıyla yeniden hayata geçebileceğini düşünüyor musunuz? Daha ziyade 'hayır'severlerden (olumsuzluk manasındaki 'hayır' sözcüğünü seven) müteşekkil bu nesil, atalarının mirasına sahip çıkma konusunda neden bu noktaya geldi? Ya o garip gureba takımı? İki kaşının ortasında mevcut 'ar' diye tabir edilen damarın çatlamadığını ispat edebilecek mi bize? Hayırseverlerimiz, ismini ve cismini ortaya atmadan, gösterişten uzak bir mizansenin parçası olabilecek mi? Şüpheliyim, endişeliyim...

Osmanlı'da kırmızı çiçek koyarlardı pencereye. Cumba, yani eski evlerde pencere hizasından sokağa doğru çıkıntısı olan kafesli bölüm, bir süre bağına basardı o çiçeği. Ses kesilirdi bir anda mahallede. O sokağı mesken tutmuş olan çocuklar, ailelerinin telkiniyle bir alt sokağa taşınırdı oyun faslı için. Yolu o tarafa düşen ahali, çiçeği fark eder etmez çeki düzen verirdi kendine. Kokusuna meftun olsa da çiçeğin, yüzünü kaldırıma eğer, sessiz ve ürkek adımlarla uzaklaşırdı oradan. Çiçeğin güzelliğini temaşa etmek için vakit harcamazdı. Zimnen verdiği mesajı olgunlukla karşılar, gün ortasında dahi rahatsızlık ver-

memek adına büyük bir sükûnetle hareket ederdi. Bilirdi ki o çiçek, söz konusu evde hasta bir insanın varlığına işaret ederdi. Mahalle sakinlerinin anlayışına mazhar olur, büyük bir sabırla sahibinin sağlığına kavuşmasını beklerdi.

Mahalle mi kaldı artık? Bir bakışıyla bize adab-ı muaşeret dersi veren, bir sözüyle ruhumuza tesir eden o nesil de çekti gitti. Pek çoğu terk-i diyar eyledi buralardan. Pek azı ise, fütursuzca evimize ve sokağımıza misafir ettiğimiz teknolojiye gönül koyarak başka bir semte taşındı. Ahmet Muhip Dırana'sın, 'Ne güzel komşumuzdun sen Fahriye Ablâ' dizesiyle ara sıra hatırladığımız çocukluğumuza dair hoş bir figür olarak kaldı.

Mahalle baskısı'na menfi bir mana yüklemek suretiyle çıktık işin içinden. Oysa asırlardır 'Mahalleli ne der?' suali, bireysel ve toplumsal aşırılıkları dizginleyen, mütecevaz tutum ve davranışlarının önüne set çeken bir iffihar tablosuydu. Teamülden öte bir anlam ihtiva ediyordu. Öz'ümüze sirayet etmiş bir mefhumdu mahalle. Bir şekilde devreye girer, tarafları buluşturur, çözümü odaklı bir orta yol bulurdu. Hem devletin yükünü alır, hem de kardeşler arasındaki hasımlığa mani olurdu. Emniyet ve asayişin sağlanması konusunda, devlet ve vatandaş

melen kardeşi, babası ya da amcasıdır cenazesine iştirak ettiğini ve o mübarek zat-ı muhteremin cansız bedenini seyredildiğini biliyor muydunuz? Yalan dünyanın en az kendisi kadar yalan olan saltanatına, tamah ve ihtiras ile kapılmanın bedbahtlığı bundan daha güzel nasıl anlatılabilir? "Mağrur olma padişahım, senden büyük Allah var" demenin kıymet-i harbiyesi var mıdır artık? Hangi deli, böylesi bir manzara karşısında aklı ve Kur'an'ı hiçe sayıp tamamen keyfi muameleyle sevk ve ida-

"Öyleyse Tanrı'nın olmadığına mı inanıyorsunuz?"

"Hayır, büyük olasılıkla bir tane var!"

"Öyleyse niye..?"

Vahşi'nin sözünü kesti. "Fakat farklı insanlara farklı gösteriyor kendini. Modernlik öncesi çağlarda kendini, bu kitaplarda tarif edilen biçimde gösteriyordu. Şimdi ise..."

"Şimdi nasıl gösteriyor kendini?" dedi Vahşi.

"Kendini yokluk şeklinde gösteriyor; sanki hiç yokmuş gibi"

"Bu sizin suçunuz!"

"Uygurluğun suçu diyelim. Tanrı; makinelerle, bilimsel tıp ve evrensel mutlulukla uyumsuz. Kendi seçimini yapman gerek. Bizim uygurluğumuz makineleri, tıbbi ve mutluluğu seçti. İşte bu nedenle bu kitapları kasada kilitli tutmak zorundayım. Müstehcen şeyler bunlar. İnsanlar şok olurdu eğer..."

"Cesur Yeni Dünya", Aldous HUXLEY

arasında katalizör vazifesi görürdü. Akil adamları baş tacı eder, vaka-i adiyeden basit mevzuların çetrefilli hale gelmesine asla ve kat'a müsaade etmezdi.

Kervansaraylarda ağırladı din kardeşini bu ecdad. Aç bîilaç yolu düşen hiç kimseyi geri çevirmedi. Hem sofrasında, hem de gönlünde yer açtı. Ne Selçuklu dirhemi sordu; ne de Osmanlı akçesi! Tek kuruş para almadı lakin gönlünü ve sohbetini aldı. Yolcu ederken misafirini, 'diş kirası' adı altında, harçlık koydu cebine. Baktı ki mahcub, sırtını sıvazladı, dünyanın en güzel kelimeleriyle: 'Yiyecelerimiz dişlerine zarar vermiş olabilir, dişini kiraladık, hakkını helal eyle!'

Üç kıtada koca cihanı yöneten Osmanlı padişahlarının, cülus merasiminden az evvel, selefi padişahın(muhte-

reye memur olur? Böylesine uhrevi bir tabloya şehadet eden Sultan Vahdedin'in, "Meğer saltanat ile teneşir arası ne kadar kısaymış." dediği rivayet edilir.

Zevc ve Zevceye dair ne güzel bir hikâyedir. Duydukça tüylerim diken diken olur hâlâ. Efendim, iki cihan serveri Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.), Sahabe efendilerimizden birine tez vakitte yanına gelmesi için haber gönderir. Elçilik vazifesiyle görevlendirilen diğer bir Sahabe Efendimiz, durumu ilgili kişiye bildirir. Lakin tez zamanda davete icabet etmez Sahabe. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v.) meselenin aciliyetine binanen tekrar haber gönderir aynı Sahabe vasıtasıyla. Lakin yine teşrif etmez söz konusu sahabe. Allah'ın elçisi davet eder de gi-

dilmez mi? Peygamber Efendimiz, elçi olan sahabeye: 'ne dedin?' diye sorar. O da, kendilerinin buyurduğu şekilde davet ettiğini ancak bu davranışına bir mana veremediğini ifade eder. Yanında kim olduğunu soran Peygamber Efendimiz, 'Eşi vardı' cevabını alınca yüzünde tatlı bir tebessümle mukabele eder.

Er kişiye, eşi yanındayken, âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygambere yönelik bu davranışı bile hoş görülmüştür. Oysa bugün bambaşka bir tavır var âlem-i cihanda. Kadının yanında eşine, terbiye sınırlarını zorlayan laf söyleme alışkanlığı sıradan bir hadise olarak görülmekte. Hatta bir adım ileriye gidecek olursak, eşi ve çocuğunun gözleri önünde katledilen insanların haberlerine şahit oluyoruz. Ne acı bir durum! 'Usul esasa mukaddemdir' demiş eskiler. İnsan canına kastetmenin elbette geçerli bir mazereti olamaz. Kur'an'ın yasak koyduğu bir hususta ben nasıl cevaz verebilirim? Haşa sümme haşa! Ama olacaksa da, eşi ve çocuğunun önünde böylesi bir tertibe girişilmesi, hâsil olan günahı katmerleştirmektedir.

Ecdadımızın ortaya koyduğu insanlık onuruna yaraşır örf ve adetlerin sonu gelirmiş! Anlattıkça matruşka gibi bir yenisi daha peyda oluyor içinden. Hastalara şifahane açan, yoksullara aşevi kuran, gelinlik kızlara çeyiz sandıkları düzen bir ecdadın torunlarıyız. Oysa bugün, ortasından nehir geçen iki köy arasında köprü inşa edelim derken aradaki köprüleri atmayı marifet sayıyoruz. Şark kurnazlığıyla, hakkımız olmayan şeylere sahip olmak için akla hayale gelmedik Bizans entrikaları çeviriyoruz. Ata yadigârı meşveret usulünü terk edip kafamızın dikine gidiyoruz. Çetrefilli konularla ilgili olarak kanaat önderlerine danışmayı, akli melekelerimize yönelik bir tür zül sayıyoruz. Dost meclisinden ayrılırken, 'Allah'a emanet ol!' demek yerine, ne idüğü belirsiz 'Kendine iyi bak!' gibi omurgasız bir ifadeyi tercih ediyoruz. Güzelin her türlüşüne baktıkça, hakkı olan 'Maaşallah' deyimini iptidâî bularak, ifadeye fakir bir mana yükleyen 'Ne güzel'de karar kılıyoruz. 'Hayırlı' demediğimiz için 'hayır' ile yad etmediğimiz günler, haliyle 'İyi günler'imiz olmuyor!..

Çağdaş dünya, önce bireyi tutsak etmek suretiyle sosyal hayatımıza sirayet etti. Akabinde yavaş yavaş bir kanser gibi temerküz etti hücrelerimize. Karl Marx'ın ifadesiyle, ürettiğine yabancılaşan (aliénation) işçi sınıfı gibi kalakaldık modern çağın ortasında. Ecdadımızın ürettiği örf ve adetleri geliştirmek ve muhafaza etmek bir yana, çok çabuk tükettik. Üzerimizde son derece iğreti duran Batı medeniyetine özgü kültürel unsurlarla önce toplumumuza ve nihayetinde kendimize yabancılaştık. Bu düzene alet olmanın bize hiçbir faydası yok. Başkasının sözünden bize geçecek akçe olmaz! Galiba leyli (sevgiliye yani bize has) sözü söylemek en doğrusu! Yapamıyorsak, susmanın (hâmûş) da bir erdem olduğunu idrak etmeliyiz...

Marka şehir, harika şehir

Ne için yaşıyoruz

Geçmişten bize ne kaldı

Ve biz geleceğe ne bırakacağız

?

İnsan bir gün kendine bu soruları sormadan önce, dışarı çıkmalı, caddelerde sokaklarda bir hafiye gözlemciliğiyle dolaşmalı, yaşadığı şehrin adımlamadık caddesini ve sokağını bırakmamalıdır. Her bir adımda caddelerin, sokakların, kaldırımların, bitkilerin ve en önemlisi de insanların gizli sesini dinlemelidir. Ve ardından soruları en içten duygularla cevaplamalıdır.

Şimdi gözlerimizi kapatalım ve ülkemizin şehirlerini gezmeye başlayalım. Yaklaşık 78 milyon gece gündüz demeden çalışıyor. Her sabah erkenden evden çıkan babalar, anneler, gençler ve çocuklar yeni evler, caddeler, sokaklar inşa ediyor. Madenleri çıkarıyor, işliyor. Toprağı ekiyor. Fabrikalarda her gün binlerce ürün üretiyor. Okula gidiyor ve yine biz fark etmeden akşam oluyor. Yorgun argın evde toplanılıyor. Kimsenin birbiri-

ne tebessüm edecek hali yok. Herkes çok yorgun. Erkenden yatılmalı, yarın erken kalkılacak, yine yollara düşülecek, dünden kalanlar tamamlanacak, yenileri için emek harcayacak ve bu böyle sürüp giderken nesiller değişecek ama şartlar temelde hiç değişmeyecek. Sonuç nedir peki? 2014 yılı sonu itibarıyla 813 milyar dolar ekonomik büyüklük (Türkiye'nin) ve sıra on sekiz. Rakiplere bakıyoruz; ABD 17.416 milyar dolar ile 1. sırada, Çin 10.355 milyar dolar ile 2. sırada, Japonya 4.770 milyar dolar ile 3. sırada, Almanya 3.820 milyar dolar ile 4. sırada ve listede sıranın bize gelmesine daha çok var.

Arada bu kadar büyük uçurumların olmasının yegâne nedeni, zannımca çok emeğe karşın az değer üretimidir. Birinci sırada yer alan Amerika yüzlerce dünya markasına sahip: Nike, Apple, Goog-

le, Coca Cola, Pepsi, McDonalds vs.

Sadece bu ürünleri dikte alarak bir değerlendirme yapalım. Örneğin Nike markası için bu durum, yoğun emekle üretilen ürünlerin üretim aşamasında ortaya çıkmaktadır. Peki ürünlerinin çoğunluğu nerede üretiliyor? Uzak doğu Asya'da. Yani işin zahmetini çeken, kas gücüyle gece gündüz de-

meden çalışanlar Asyalılar ve bizler. ABD ve Avrupa markaların çoğu aynı yönemi izliyorlar. Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde oldukça ucuz işçilikle ürettikleri ürünleri çok yüksek rakamlara yine aynı ülkelerin vatandaşlarına satıyorlar. O ürünü üreten kişiler, aylarca dışından tırnağından artırdıklarını biriktirerek ürettiği o markaya sahip olmak için yük-

sek bir bedel ödemenin hazzını yaşıyor. Bu hazlar yaşanırken büyük olanlar daha çok büyürken, küçük olanlar ezilmeye, örselenmeye mecbur kalıyorlar.

Bugün o markalardan birisi olan Apple'ın kasasındaki para 23 Temmuz 2015 tarihli Hürriyet Gazetesinin haberine göre 203 milyar dolar iken, Türkiye'nin kasasındaki para 11 Temmuz 2014 itibarı-

le 133 milyar 683 milyon dolar. Tarihler birbirinden farklı olsa da bize büyük resmi göstermesi açısından önemli. Marka değeri ile ekonomik büyüklükleri kıyaslayacak olursak, Türkiye'nin 813 milyar dolar olan ekonomik büyüklüğüne karşı, Interbrand'e göre Apple'ın marka değeri 170 milyar dolar. Bu rakamlar, sadece ürün üretme hamallığına odaklanılana, destinasyonları turistlere açmakla mükellef olanlara, artı değeri nasıl kazanırız sorusunu sormayanlara veya sorma gereksinimi duymayanlara önemli mesajlar veriyor.

Bu noktada, ülkemizi, şehirimizi, ürünlerimizi, hizmetlerimizi, insanımızı nasıl marka yaparız ve dünyanın herhangi bir ülkesinde yaşayan bir insanın ona daha fazla ödemesini nasıl sağlarız, sorusunu sormanın zamanı geldi sanıyorum. Burada en önemli görev ise, işin başındakilere, yani karar ve yürütme mercisinde olan kişilere düşüyor. Bu kişiler, ne zaman marka konusunu kendi işleri kadar iyi bilirlerse ve önemserlerse o zaman ülkemizin de dünya markaları olacaktır.

Emre Ş. Arslan

Kar beyazdır ölüm!

Kar, memleketimizin en az üç kayında bize konuk olan ve bizleri mutlu eden bir yağış şekli. İlkbahardan güne kadar, insanların ve diğer canlıların bıraktığı izleri silmek için tabiatın üzerine örtülen beyaz bir örtü. Köyde yaşayan ve tarımla uğraşanlar için bereket, çocuklar için eğlence, doğa ve dağ sporları ile uğraşanlar için ise iyi bir fırsat.

Her daim insanlara mutluluk veren doğa olayları doğal afete dönüştüğünde mutluluğun yerini acı almaktadır. Ciddi mal kayıplarına neden olan afetlerde, mal kaybına bir de can kaybı ekleniyorsa tarihi mümkün olmayan acıların yaşanması kaçınılmazdır.

Bundan tam altı yıl önce 25 Ocak 2009 tarihinde, Gümüşhane ili Torul ilçesi Zigana Dağı'nda mey-

dana gelen çığ felaketinde yaşanan can kayıpları sonrası ülke genelinde büyük bir üzüntü hâkim olmuştu. Rutin yürüyüşlerinden birisini yapan ve 18 kişilik bir guruptan oluşan sporcular, Zigana Dağı'nda kar olmayan bir alanda yürüyüşlerine devam ederken, üst kotta rüzgârın kopardığı kar kürtüğünün basıncı sonucu harekete geçerek çığa dönüşen kar kütlesi, tam o sırada oradan geçen sporcuların üzerine gelmişti.

14 sporcuyla yutan çığ sonucu ne yazık ki 10 sporcumuzu kaybettik. Yapılan incelemelerde sporcuların boyun kırılması ve iç kanama geçirmeleri sonucu yaşamlarını yitirdiği anlaşılmıştı. Buradan çıkaracağımız sonuç, çığ sonrası müdahalenin gerek oradaki çığa kapılmayan sporcular, gerek bölgedeki insanlar, gerekse de görevliler tarafından en hızlı biçimde yapıldığı idi. Ölümün donma ya da boğulma sonucu olmaması bunun en belirgin göstergesi idi.

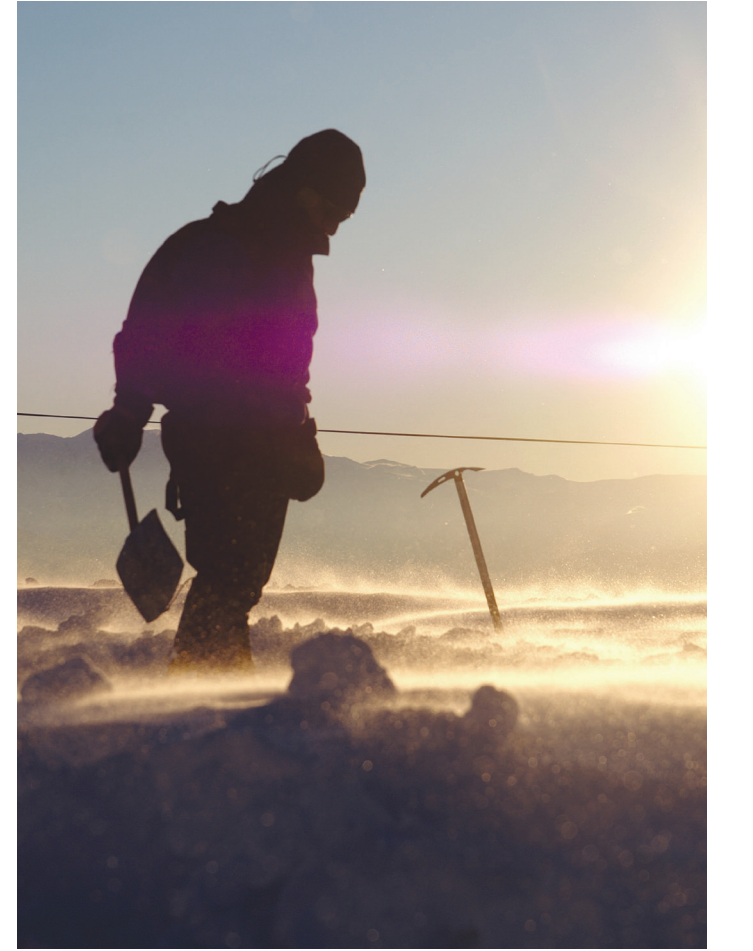
Felaketi yaşayan dağcılık kulübü yetkilisinin o gün de bugün de söylediklerine bakıldığında, yaşanan afetinin sadece kaza olarak nitelendirilmesinin yanlış olduğunu bizlere göstermektedir.

Çünkü çığın gerçekleş-

Her daim insanlara mutluluk veren doğa olayları doğal afete dönüştüğünde mutluluğun yerini acı almaktadır. Ciddi mal kayıplarına neden olan afetlerde, mal kaybına bir de can kaybı ekleniyorsa tarihi mümkün olmayan acıların yaşanması kaçınılmazdır.

tiği alan, Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün haritasında çığ bölgesi olarak ilan edilmesine rağmen, alanda bu tehlikeyi simgeleyen bir tane dahi uyarı levhasının olmaması, ortada bir ihmalin olduğunun göstergesi idi.

Bu günlerde adı hep turizm ile anılan, özellikle de Süleymaniye Kayak Projesi ile kış turizminde

pay sahibi olmak isteyen şehrimizin bir an önce afet haritalarını değerlendirecek, benzer felaketlerde can kayıplarını önlemek için gerekli uyarı ve işaretlemelerini yapması gerekmektedir. Şehrimizin her yönü ile eksiklerinden kurtulup bir an önce ulusal

ve uluslararası turizm standartlarına ulaşmak için bir an evvel gerekli koordinasyonların sağlanması gerekmektedir.

Bir daha böyle beyaz ölümleri yaşamamamız için bugünden itibaren tedbirlerimizi almaya başlamalıyız.

Yusuf Oral

Yorumsuz

Göge bakma durağı

Bundan yaklaşık 25 yıl önce bir çoban tarafından keşfedildi bakir damlataşı mağarası. Bin yıllar boyunca taşlar arasından sessizce damlayan kireçli su, birbirinden farklı şekillerde sarkıtlar, dikitler ve bu sarkıt ve dikitlerin birleşmesiyle en değerli mimara bile taş çıkartırcasına devasa büyüklükte şekilli sütunlar oluşturmuş.

Bünyamin Aygün

Ne zaman gökyüzüne meydan okurcasına uzanan gökdenlerden sıkılsam, ne zaman şehrin insan bedenini bir girdap gibi içine çeken kalabalığından sıkılsam, ne zaman siren seslerinden, taş yığını sokaklardan ve içine dolduğumuz bu kentten sıkılsam memleketime doğru yola çıkarım düşlerimde. Gösterişten uzak ama sıcak bir yuva hissi uyandıran evlerine, çam ormanlarından ılık ılık esen bol oksijenli rüzgârlarına, dağların zirvesinden süzülüp gelen endemik bitki türlerinin mis kokusundan, ışık şöleni gibi küme küme yıldızların hüküm sürdüğü gökyüzüne olan özlemimle, bir tek memleketim Gümüşhane dinlendirir beni. uzanan gökdenlerden sıkılsam, ne zaman şehrin insan bedenini bir girdap gibi içine çeken kalabalığından sıkılsam, ne zaman siren seslerinden, taş yığını sokaklardan ve içine dolduğumuz bu kentten sıkılsam memleketime doğru yola çıkarım düşlerimde. Gösterişten uzak ama sıcak bir yuva hissi uyandıran evlerine, çam ormanlarından ılık ılık esen bol oksijenli rüzgârlarına, dağların zirvesinden süzülüp gelen endemik bitki türlerinin mis kokusundan, ışık şöleni gibi küme küme yıldızların hüküm sürdüğü gökyüzüne olan özlemimle, bir tek memleketim Gümüşhane dinlendirir beni.

Önce genç bir kızın kıvrım kıvrım salınan peş-tamalıni andıran ezgisel güzelliğiyle Zigana Dağları gelir aklıma. Her mevsimin hakkıyla buram buram yaşadığı, flora ve faunasıyla en sevimli yabancı türlere ev sahipliği yapan coğrafyanın çocuğu olmak gurur kaynağından öte büyük bir ödülüdür benim için. İşte bu kentte öyle bir yer var ki; hem vahşi hem estetik. Sihirli ve mistik... İlk çağdan bu yana bakirliğini koruyan bu yerin adı, Karaca Mağarası. Milyonlarca yıl öncesinin ruhunu barındırdığını, suyun usul usul taşlamasından anlıyoruz bu masalsi mağarada.

Kışın beyaza, yazın yeşile bürünen dağlar arasında kalmış bir mağara...

Cebeci Köyü sınırlarında bulunan Karaca Mağarası'nın deniz seviyesinden neredeyse 1550 metre yüksekte olması ise bir zamanlar buranın kartal yuvası olduğu his-

si uyandırıyor insanda. Kentin kurulduğu merkeze olan 17 kilometrelik mesafeye rağmen yıllarca keşfedilmeyişi ise aslında bu mistik mekânın ne kadar utangaç olduğunun açık göstergesi.

Bundan yaklaşık 25 yıl önce bir çoban tarafından keşfedildi bakir damlataşı mağarası. Bin yıllar boyunca taşlar arasından sessizce damlayan kireçli su, birbirinden farklı şekillerde sarkıtlar, dikitler ve bu sarkıt ve dikitlerin birleşmesiyle en değerli mimara bile taş çıkartırcasına devasa büyüklükte şekilli sütunlar oluşturmuş.

İlk öğrendiğimden beri hayranlıkla incelediğim metrelerce uzunluktaki bu sütunların sadece bir santimi 15 yılda oluşuyor. İnsan, bu harika mekânda orantılı bir şekilde uzanan sert ve parlak oluşumlara bakınca her birinin olağanüstü güzellikte olduğunu inkâr edemiyor. İlk keşfedildiğinde bir keçinin bile geçmesinin neredeyse imkânsız olduğu mağaranın girişinde önce irili ufaklı dikitlerle görüyorsunuz. Ardından sarı ve turuncu renkli sarkıtlar karşılıyor sizi.

Gün ışıklarının giremediği mağarada ilerledikçe gök kuşağının tüm renklerini almış daha büyük sütunlar ve travertenlerin varlığına, damla sesinin yankılandığı minik su birikintilerine şahitlik edi-

Cebeci Köyü sınırlarında bulunan Karaca Mağarası'nın deniz seviyesinden neredeyse 1550 metre yüksekte olması ise bir zamanlar buranın kartal yuvası olduğu hissi uyandırıyor insanda. Kentin kurulduğu merkeze olan 17 kilometrelik mesafeye rağmen yıllarca keşfedilmeyişi ise aslında bu mistik mekânın ne kadar utangaç olduğunun açık göstergesi.

yorsunuz. Kar beyazından koyu laciverte kadar tüm renkler bu travertenlerde kendine yer bulmuş. İnsan havsalasını zorlayan şu ki, milyarlarca kireç suyu damlasından oluşan sıra sıra dikili bu sarkıt ve dikitlerin sert birer kayaya nasıl dönüştüğü.

Uzaktan bakıldığında yumuşak bir sünger gibi görünen bu sarkıt ve dikitlerin aslında buz gibi olduğunu, sert ve kaygan olduğunu ancak dokunduğunuzda anlayabiliyorsunuz.

Dünya da eşine az rastlanan damlataşı oluşumu mağaralarının en iyi örneklerinden biri olan Karaca Mağarası'nda, sarkıtlar, dikitler, mağara çiçekleri, traverten havuzları var ki, her biri yer altındaki gizemli ve uyumlu görünümüyle insanı adeta büyülüyor. Yer yer oluşan büyük damlataşı havuzları, çeşitli renklerdeki travertenlerin varlığı mağaranın o korkutucu görünümünden çok görsel bir şölen sunuyor.

Zirvede kendini bin yıllarca gizlemeyi başarmış mağarada şu ana kadar keşfedilmiş dört ayrı odacık bulunsada da çatlaklardan sızan damlalarla oluşan iki de salon yer alıyor. Gizemli mağaranın zemin ve tavan arasındaki yükseklik yer yer 20 metreye ulaşılıyor.

İnsana doğanın bir mükâfatı gibi gelen mağara

gezisini bitirip de dışarıya çıkınca bir kez daha büyülüyor insan. İnsanı derinlerine çeken bu büyülü mekândan sonra gözlerinizin önüne serilen manzara ise adeta doğal bir hazine gibi. Birbiriyle yarışırçasına göge doğru yükselen dağlara bakar-

ken üzerinden büyük bir yükü atmış gibi rahatlıyor insan.

Yeşilin bin bir türlü tonuna ev sahipliği yapan Karadeniz'in incisi Gümüşhane, eşsiz doğal güzellikleriyle huzur kaynağı olduğunu bir kez daha kanıtıyor bana.

Süleymaniye
GAZETESİ

GÜMÜŞHANE VALİLİĞİ'NİN 2 AYLIK SÜRELİ YAYINIDIR

YIL:1 SAYI:2 TARİH: KASIM-ARALIK 2015

İMTİYAZ SAHİBİ

Gümüşhane Valiliği Adına
Gümüşhane Valisi Yücel YAVUZ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Şenol TURAN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Engin DOĞRU

HABER EDITÖRÜ

Abdullah UZUN

SAYFA EDITÖRÜ

Zeynep AKÇA-Arif DUMAN

FOTOĞRAFLAR

Engin DOĞRU, İsmail GÜRSES, Recep ERGİN,
Mustafa ZENGİN

İLETİŞİM

Karaer Mah. Hükümet Cad. No:1
E-mail :gsuleymaniye@gmail.com

BASKI

İber Ofset

1908 MEŞRUTİYET KUTLAMALARINDA GÜMÜŞHANE BELEDİYE HEYETİ
SOLDAN SAĞA: Fezî Bey (Mısırlıoğlu), Karabê Küllahoğlu (Ermeni), Aristokli Efendi (Avukat Rum Dimitri Efendi (Kazancı, Rum), Celal Bey (Mısırlıoğlu), Etem Efendi (Karakelle, Belediye Reis Vekili) Hasan Fehmi Bey (Ataç, Belediye Muhasibi), Süleyman Kasım Bey (Hatipoğlu), Hulus Efendi (Berber, Ermeni), Hacı Etem Efendi (Hattat, Beşkiliseli)

**Süleymaniye;
her gelen
medeniyetin, izlerini
kaybolmamak üzere
bıraktığı kadim
şehir...**

“Kayıp zamanın izinde”

Binlerce yıllık geçmişi ile birçok medeniyeti topraklarında kucaklayan Süleymaniye, ilk çağlardan bu yana önemini sürekli olarak muhafaza etmiş, Asurlular, Urartular, Medler, Pers Krallığı, Makedonlar, Pontus Krallığı, Roma İmparatorluğu, Emeviler, Selçuklular ve son olarak da Osmanlı İmparatorluğu gibi tarihe yön vermiş medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır.

Her gelen medeniyetin, izlerini kaybolmamak üzere bıraktığı bu kadim şehirde, günümüzden yaklaşık bir asır öncesine kadar Türk, Ermeni ve Rum vatandaşlarımız dinlerine, etnik kökenlerine ve dillerine bakmadan aynı toprağın çocukları olarak birbirlerini kucaklamakta, günün bazı saatlerinde minarelerden yükselen ezan sesleri, Ermeni ve Rum Ortodoks kiliselerinin çan seslerine karışmakta, birlikte iftar yapıp, Ramazan Bayramı ve Noel hep birlikte kutlanmaktaydı.

Bu özelliğiyle o dönem bir dinler mozağını andıran Süleymaniye’de bir arada yer alan, Surp Karabet, Hegios Georgios Metropolitik, Hegios Lonies, Hegios Stepanos Kiliseleri, Küçük Cami ve Dere Camii Minaresi, Süleymaniye Camii ve Rum Okulu gibi birçok tarihi yapı, dinlerin ve kültürlerin kardeşliğini simgelemekte, tüm ihtişamlarıyla dönemin hoşgörü ortamını günümüze de yansıtmaktadır.

Çok katmanlı sosyal yapısı ve kent dokusuyla tüm insanlığın ortak mirası olarak adlandırabileceğimiz Süleymaniye, dünya barışı için de güzel bir örnek teşkil etmektedir.

Kanuni Sultan Süleyman’ın fermanıyla 1530 yılında inşa edilen ve Eski Gümüşhane’yi tanımlayan en önemli mabetlerden olan Süleymaniye Camii, 1480 yılında bölgede çalışan madencililer tarafından inşa edilen Hagios Theodoros Kilisesi ve daha birçoğu, yüzyılların inancını ve ibadetini bünyelerinde barındırmaktadır.

1915 yılında Ermeni, 1924 yılında da Lozan Antlaşması sonucu yaşanan mübadeleyle Rum dostlarını kaybetmek durumunda kalan Süleymaniye, bir anda ıssızlaşmış olsa da, günümüze kadar ayakta kalmayı başarmış olan birçok tarihi yapı, yüzyıllar

**1915 yılında Ermeni,
1924 yılında da Lozan
Antlaşması sonucu
yaşanan mübadeleyle
Rum dostlarını
kaybetmek durumunda
kalan Süleymaniye,
bir anda ıssızlaşmış
olsa da, günümüze
kadar ayakta kalmayı
başarmış olan birçok
tarihi yapı, yüzyıllar
içerisinde oluşan
anıları ve hikâyeleri
bizlere fısıldamaktadır.**

içerisinde oluşan anıları ve hikâyeleri bizlere fısıldamaktadır.

Üç farklı kültürün mensuplarının evlerinin, ibadethanelerinin ve okullarının birbirine sınır olduğu bu tarihî şehirde yaşayan köklü ailelerden Mısırlıoğlu ailesine mensup olan ve bugün dâhi, Süleymaniye Mahallesi’nde eski hükümet konağının üzerine inşa ettirilmiş baba evini kullanmakta olan Avukat Halim Bey’in, yaklaşık bir asır önce bu topraklarda yaşanan hoşgörü, sevgi ve saygı ortamına dair büyüklerinden duyduğu ve yaşadıklarından bizimle paylaştığı kısa kesitler bile, o günlerdeki huzur, mutluluk ve barış ortamına olan hasretimizi artırmaktadır.

Tıpkı, onlarca yıl sonra ata topraklarına gelerek dedelerinin mezarlarını ziyaret eden ve kiliselerde dua edenlere yardım ve mihmandarlık eden babası Vilyet Daimi Encümen Mümeyyizi İhsan Bey gibi, Süleymaniye’ye gelen Rumlar ve Ermenilerle ilgilenen Halim Bey’in bir süre önce yaşadığı bir olay ve eline geçen birkaç eski fotoğraf, çok değil daha yüzyıl öncesine kadar bu topraklarda yaşayan herkesin farklılıklarını bir kenara bırakarak, sevinçte olduğu kadar hüznünde de bir arada olabildiklerinin en çarpıcı emsallerindedir.

Bundan yaklaşık on yıl kadar

önce, Selanik’te yaşayan tıp profesörü Nikolai Vasiliyadis ve eşi Despina, Süleymaniye’yi ziyaretleri esnasında Halim Bey’le tanışır ve bir süre sohbet etme imkânı bulurlar. Sohbet esnasında Nikolai Vasiliyadis cebinden bir fotoğraf çıkarır ve "Bu resimde oturanlardan şu bıyıklı adam, dedem Yorgo Vasiliyadis" der. Halim Bey de, 1910’larda çekilmiş olan fotoğrafa bakar ve Yorgo Vasiliyadis’in hemen yanındaki adamı göstererek, "Bu da benim büyük amcam Mısırlızade Hayri Bey!" diye cevap verir. Bunun üzerine Nikolai Vasiliyadis, Halim Bey’e sarılarak, "Yahu, büyük amcanız Hayri Bey, dedemin en yakın arkadaşımış, biliyor muydunuz?" der.

Nikolai Vasiliyadis, Türklerin ve Rumların birbirleriyle olan arkadaşlıklarının teyit edildiği bu ilginç karşılaşmadan iki ay sonra Halim Bey’e bir fotoğraf daha yollar. O fotoğraf da Vasiliyadis’in çocuk yaşta ölen büyük halasının cenazesinde çekilmiştir. Halim Bey fotoğrafa bakınca, cenaze törenine katılanların arasında, kendisinin ve tüm kardeşlerinin de ebesi olan Binnaz Hanım’ı (Çubukçu) tanır. Halim Bey’in de dikkat çektiği üzere, Rumlarla Türk komşularının yan yana durup, merhumeyi son yolculuğuna

uğurlamakta olduğu bu son derece şaşırtıcı fotoğrafta, Müslüman ve Hristiyan tanıdıkların bir arada görülmesi kadar, cenazeye katılanların hemen hepsinin yüzüne yansıyan üzüntü ve keder de, hislerindeki samimiyeti gösteren önemli bir ayrıntı olarak göze çarpmaktadır.

Elli metre arayla birbirlerine komşu olan cami ve kiliselerin, bu topraklarda var olan hoşgörünün en çarpıcı belgeleri olduğunu ifade eden Halim Bey, yine Nikolai Vasiliyadis tarafından kendisine ulaştırılan, koltukta oturan gayet güzel ve temiz giyimli bir kız çocuğunun yer aldığı 1856 tarihli bir fotoğrafın arkasında, bir Türk kıza tarafından, Süleymaniye’den Yunanistan’a gitmiş olan yaşlı bir Rum kadına hitaben, "Sevgili Hanım Anneçğim, torununuz Saliha’nın resmini size takdim ediyorum." yazdığını söyleyerek, o dönemde Müslüman bir Türk’ün kendi kızını, yaşlı bir Rum kadına torunu olarak takdim edebiliyor ve hanım anneçğim şeklinde hitap edebiliyor olmasındaki muhabbet ve sevgiye dikkat çekiyor.

1908 yılında, Meşrutiyet Kutlamaları sırasında belediye binası önünde çekilmiş bir fotoğrafta, Türk Fethi Bey, Ermeni Halus Efendi ve Rum Aristokli Efendi gibi farklı etnik kökene sahip çok

sayıda belediye heyeti üyesinin omuz omuza olduğunu söyleyen Halim Bey, hepsinin kollarında meşrutiyet maddelerinin yazılı olduğu bir bölüm olduğuna dikkat çekerek, bunun o dönemde devlete olan bağlılıklarının da önemli bir göstergesi olduğunu belirtiyor. Derin bilgi ve birikiminden yararlanmak düşüncesiyle Halim Bey ile yaptığımız sohbet de anladığımız haliyle, bu topraklara sevgi ve hoşgörü tohumları saçan Mevlana Celeleddin-i Rûmi’nin "Sevgide güneş gibi ol, dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol, tevazuda toprak gibi ol, öfkede ölü gibi ol, hoşgörülükte deniz gibi ol" şeklindeki nasihatlerini, Türk’ü, Rum’u, Ermeni’yi ve daha niceyiyle kendisine şiar edinen tüm Anadolu insanı gibi çeşitli etnik kökenlere sahip Süleymaniye sakinleri de tarih boyunca sevgi, saygı ve hoşgörünün en güzel örneklerini bizzat yaşamış ve unutulmamak üzere tüm insanlığın ortak mirasına sunmuştur.

(Bizimle paylaşmış oldukları kıymetli bilgi, fotoğraf ve anılarıyla, hasret ve ümitle Kayıp Zamanın İzini arayan bu yazının hazırlanmasında önemli katkıları olan Avukat Halim Mısırlıoğlu Beyefendi’ye teşekkürü bir borç biliriz.)

Eski Bir Fotoğraf

Eski bir fotoğraf insanı bugünden koparır ve yaşamış olmadığı zamanları hayal etmesine kapı aralar. Tarihini bilmediği bir kentin büyüsunü, sokakları üzerinden yolculuğa çıkarak öğrenmeye çalışmak, insanın hayal dünyasını zorlayan bir aktivitedir. Bir sokaktan diğerine nasıl ulaşacağını bilemezsiniz, o eski sokakları anlatan o eski insanlar olmadığı müddetçe.

Şehrin dar sokakları boyunca yürürken, siyah beyaz fotoğraflardaki insanları geçirdim aklımdan...

Bir Doğu Karadeniz klasığı

Yapısal, işlevsel ve kültürel açıdan yaylalar, yazın çıkarılan yüksek ve serin konaklama yerleridir. Bu mekânlar, yerleşim yerlerinin dışında, hayvan otlatmak, bazen tarım yapmak, bazen de dinlenmek için kullanılan alanlardır.

Köken itibarıyla "Yayla" terimi, eski Türkçe'de yaz mevsimi anlamına gelen, "Yay" sözcüğünden türetilmiştir. Bugün daha çok ekonomik faaliyetlerin yapıldığı bir alan olan yaylalar, köyün hayat sahası dışında kalan, çok defa köyün müsterek yükü olan, köyden ayrı, sosyo-ekonomik bağlarla köye bağlı, köyün esas kesim sahasına ekli ikinci bir bölümü olarak nitelenen, genelde hayvan otlatmak için kullanılan yerlerdir.

Bugün için Türkiye'de olduğu gibi yörenizde de erozyona uğrayan yayla geleneği, her ne kadar aşınmış olsa da yine de eski Türklerdeki göçebe hayatın (konar-göçer) izlerini taşımaktadırlar.

Bu girişten sonra gelelim asıl konumuza;

Yani, "Doğu Karadeniz Bölgesi" yaylacılığı içerisinde yer alan Gümüşhane'deki yaylacılık geleneğine...

Valiliğimiz internet sitesine düşünülen notta, merkez ilçe köylerinin hemen hepsinde ve ilçelerimiz köylerinde mekânları mevcut, ancak yaylacılıktan söz etmek olası değil. Geçmişte uygulanan ve günümüze izleri taşınan örneklerle konumuzu işleyerek, olabildiğince bu kültürümüzü paylaşmaya çalışalım. Örnek olarak da Akçaabat'ın Hidirnevi Yaylası'na karşın, bendeniz de Kadirga Yaylamız örneğiyle konumuzu özetlemeye çalışacağım. Bir şartla ki; Taşköprü, Camiboğazi, Zigana, Erikbeli, Kazıkbeli, Güvende, Dörtkonak ve Çimendağı yaylalarını ötelemeden.

Geleneklerimize göre yaylacılıkta şu alt başlıklar yer almaktadır.

Yaylaya hazırlık

Yaylalarda karların eridiği, köylerde havaların ısınmaya başladığı, genelde mayıs ayının son haftası ile haziran ayının ilk haftası yaylaya çıkış mevsimidir. Bu tarih, yüksek kesimler için haziran ayının üçüncü haftası sonuna kadar da sarkabilir.

Yaylaya çıkış hazırlığı iki bölümden oluşmaktadır.

a) Yayla evinde yapılan hazırlıklar

Yaylaya çıkmadan birkaç gün önce yayla evine gidilerek bakım, onarım, hayvan barınakları ve temizlik işlemleri gerçekleştirilir. Çıkış günü arife gecesini yük hayvanları ile yakacaklarını yaylaya getiren gençler, o gece birlikte yayla evlerinde konaklar, ebeveynlerden uzakta geçirilen bir gecelik özgür ortamın yaşamını eğlence yaparak paylaşırlar.

b) Köy evinde yapılan hazırlıklar

Köy evinde hazırlık yaylaya çıkmadan bir ay önce başlar. Yaylada kullanılacak kap kaçak listelenir. Kalaylanır. Yer sofrası, oturma iskeleleri, hayvanları güdecek olan çocukların değnekleri (sopa), baklagiller, un, aydınlatma araçları, gufo, varil, yayık, süt kaynatmak için büyük kazanlar, hayvanların tuzlukları ve daha birçok ekipman hazır hale getirilir.

Yayla yolculuğu

Yaylacılıkta iki önemli tarih vardır: Yayla çıkımı ve yayla inimi

Yaylaya çıkılma tarihini, köy ihtiyar heyeti köy halkıyla birlikte belirler. Keza, ilimizde belirlenen tarihten önce kimse yaylaya çıkamaz, iniş tarihinde de bu kural aynen uygulanır.

Zorunlu sebeplere (hastalık, nakil gibi) dayalı olarak özürü kişiler bu kural-

dan varestede tutulur. Yaylaya çıkış bir şenlik havasında gerçekleştirilir. Kadirga yaylası için bu büyük önem arz eder. Kimin ineci daha süslü, hayvanlara takılan çanların sesi, genç kızların yöresel giysileri ve patlatılan pistovlar o günün konuşulan belli başlı konularidir.

Evin genç kızları sabahın seher vaktinde önüne kattığı inek veya buzağıları ile yola koyulur, yolda birliklikler oluşturulur. Güneşin doğum vaktinde hep birlikte yaylaya ulaşırlar. Bundan amaç, yayla otlarından herkesin eşit oranda yararlanma düşüncesidir.

Toplu göç tesadüfi değildir. Kültürümüz açısından birlik ve beraberliği pekiştiren bir olgudur. Ancak "Tüfek icat oldu, mertlik bozuldu." misalinde olduğu gibi, motorlu araçlar yayla yolculuğunda devreye girince, bu birlikte yapılan yolculuk da artık uygulanmaz oldu.

Bazı yörelerimizde yaylaya girmeden önce gelenler beklenir. Varsa kemence, davul ve zurna eşliğinde, yoksa sesi güzel olan yurttaşların seslendirdiği ezgilerle hep birlikte yayla düzüne intikal edilir.

Yaylada hayat ve yaylacılığın icrası

Yaylada hayat bir başkadır. Yaşayanlar için keyfine doyum olmaz.

Evin ninesi ve dedesinin küçük çocuklarla geçirecekleri birkaç aylık süreç, onlar için ömür katan bir süreçtir. Sağımdan elde edilen süt ürünlerin hazır hale getirilmesi, depolanması ve pazara intikali ebeveynlerin sorumluluğundadır. Sağımdaki büyükbaş hayvanların sabah ezanı ile birlikte sığırtmacının önüne katılması, her gün tekrarlanan kuşluk ve akşam vakti sağımın topluca bir ahenk içinde yapılması, birlikte yaşama ve zaman yönetimi açısından tam bir örnek oluşturmaktadır.

Kimi yaylalarımızda haftanın belli gününde kurulan pazarlar çok ilginçtir. Üretilen süt ürünleri ile büyük ve küçükbaş hayvan pazarlıkları, bu pazarlarda alıcı bulur.

Kimi yaylalarımızda haftanın belli gününde kurulan pazarlar çok ilginçtir. Üretilen süt ürünleri ile büyük ve küçükbaş hayvan pazarlıkları, bu pazarlarda alıcı bulur.

Yaylalarımızda akşam sohbetleri de çok keyiflidir. Yaylacılar aralarında doyumusuz sohbetler gerçekleştirirler. Ancak televizyonların yaylalara kadar girmiş olması bu sohbetleri olumsuz yönde etkilemiştir. Yine de, kimi yaylalarda çalgı eşliğinde arada bir evlerde ya da açık alanlarda eğlenme geleneği devam etmektedir.

Önemli bir dayanışma da, akşamları, bazen de gün boyu, birikmiş yoğurtlardan ve kaymaklardan yağ çıkarmak için yayık yapma aktivitesidir. Bu etkinlik çoğu kez çobanların da destek verdiği yaylacıların katılımı ile gerçekleştirilen imece usulü bir etkinliktir.

Yayık sallama ve diz vurma zor bir işittir. Maharet ister. Yayıktan patlama gibi bir ses gelmeye başlayınca kaymak olmuş demektir. Ancak günümüzde bu işlem yayık makinelerinde gerçekleştirildiğinden, kültürel bir oluşum olan, " yayık vurma" geleneği de sona ermiştir.

Süt ürünleri üretiminin yanı sıra, yayla sürecinde koyun kırma, yapağıdan iplik eğirme, urgan yapma, ot ve diken toplama gibi etkinliklere de yer verilir. Bu etkinlikler de, gelir getirici önemli işler arasında yer almaktadır.

Yayla şenlikleri

Önceki yıllarda sadece büyük yaylalarda yapılan yayla şenlikleri, çoğu yaylalarımızda da yapılır hale gelmiştir. Takvimi önceden belirlenen bu şenliklere çevre il, ilçe ve köylerden herkes davet edilir. Büyük coşku içinde geçen bu şenliklerin en büyüğü ve geleneksel hale getirilmiş olanı, Öz Kürtün sınırları içerisinde yer alan ve "Otçular" günü olarak belirlenen temmuz ayının yirmisi civarında "KADIRGA" yaylasında yapılan şenliktir. Güvende ve Kazıkbeli yayla şenlikleri de ses getiren şenliklerimizdendir.

Horon, halay ve ünlü sanatçıların dinletisiyle renklenen şenlikler, pazar alışverişleri ile de daha anlamlı hale gelmektedir.

Bu şenliklerde dostluklar edinilir. Gençler yavuklularına kavuşur, çoğu kez de yeni sevgililer kendilerine bir yol haritası çizer.

Tam bir halk dayanışması ve curcunası içerisinde gerçekleştirilen bu coşku paylaşımı her yıl tekrar edilmekte ve büyük katılımlarla gerçekleştirilmektedir.

Büyük coşku içinde geçen bu şenliklerin en büyüğü ve geleneksel hale getirilmiş olanı, Öz Kürtün sınırları içerisinde yer alan ve "Otçular" günü olarak belirlenen temmuz ayının yirmisi civarında "Kadirga" yaylasında yapılan şenliktir.

Yusuf Sadık

Zamanı donduran adam

**Fotoğrafı seviyorsanız,
elinizdeki imkân ne olursa
olsun; ister sıradan bir telefon,
ister basit bir kompakt makine,
isterse çok iyi bir profesyonel
makine, yaptığınız işe saygı
gösterin.**

Öncelikle bize kendinizden biraz bahseder misiniz? Mustafa Zengin kimdir?

Gümüşhane ili Torul ilçesi Atalar Köyü'nde 1980 yılında doğdum. Hayatımın en güzel dönemi olarak nitelendirebileceğim çocukluğumu, eski ismi Zimera olan köyüm Atalar ve yaz mevsimini daha çok sevmeme sebep olan yaylamız Alas'da geçirdim. İlkokulu köyümde bitirdikten sonra ailemle birlikte Gümüşhane merkeze taşındık. Burada ortaokul, lise derken çalışma hayatına başladım. Kendimize ait fırın işletmesinde tezgâhtarlıktan tutun, çıraklık, orta işçiliği, hamurkârlık ve pişiricilik gibi her aşamada çalıştım. Çalıştım diyorum çünkü iş hayatının en zor sektörlerinden biri olan fırıncılık mesleğinde kendinize zaman ayırabilmeniz kolay olmayırdı. Aile, fotoğraf sevdası ve fırıncılık bir arada yürümüyordu. Bir tercih yapmam gerekiyordu ve o tercihi ailem ve hayallerimden yana kullandım. Yaklaşık iki yıldır da daha az bir ücretle Gümüşhane Belediyesi Basın Birimi'nde çalışıyorum. Evliyim ve Fatih ile Furkan adında iki erkek çocuk babasıyım.

Fotoğraf çekmeye nasıl başladınız? İlk fotoğraf makineniz hangisiydi?

Fotoğraf ile tanışmam çocukluğumda gerçekleşti. Karadeniz yaylalarında çocuk iseniz mutlaka sarı yayla çiçeklerinden kalpler, parmaklar ve taçlar yapmış, sat-

mışsınızdır demektir. Harçlık olarak biriktirmek niyetiyle Alas Yaylası'nın çocukları olarak bizlerde bu çiçeklerden toplar, Zigana Dağı'na gelen yerli ve yabancı turistlere bunları satardık. Bu zaman zarfında turistler ellerindeki makineler ile bizlerin fotoğrafını çeker, hatta bizlerden de kendilerini çekmemizi isterlerdi. Böylelikle Zigana Dağı'nda tanıştığım fotoğraf makinesini, yine bu dağların bizlere sunduğu yayla çiçeklerinin satışından biriktirdiğim parayla aldım. Makinemde basit bir (konica) ürünüydü.

Ülkemizde fotoğraf sanatına yaklaşımı bir fotoğrafçı olarak nasıl buluyorsunuz?

Türkiye'de fotoğraftan önce sanırım sanatı ve sanatçıyı konuşmak gerekli. Ülkemizde sanat yıllar boyu belirli bir kesimin uhdesinde kalmış bir olgu. Sistemin dayattığı belli bir dünya görüşüne sahip değilseniz varlığını sürdürmeniz, yeteneklerinizi sergilemeniz pek mümkün olamıyor. Ekonomik olarak ayakta kalabilmeniz için ya o sistemin bir parçası olmak veya sanatınızı başka bir mesleğin gölgesi altında sürdürmek zorundasınızdır. Özellikle Gümüşhane gibi kısıtlı imkânlarla sahip şehirlerde bu mücadeleyi sürdürmeniz daha da zor oluyor. Tabii bu olumsuzluklara karşı elinizde muhteşem güzelliklere sahip işlenmemiş bir madenin varlığı da işin avantajlı yönü.

Mevcut teknolojiyi eskitmeden bir yenisi artık çok daha hızlı çıkıyor. Bu gelişmeler sizce nereye kadar gidecek. Önümüzdeki yıllarda kamera ve objektifler de nasıl değişiklikler bekliyorsunuz?

Bu tabii teknik bir konu. Gün geçmiyor ki yeni bir kamera, yeni bir objektif veya yeni bir aparat çıkmaya görsün. Yaşanılan teknolojik gelişim, birçok dezavantajı ortadan kaldırıyor. Fotoğrafta ekipman-emek dengesini ekipman yönünde değiştiriyor. Daha iyi ekipmanlar ile teknolojik olarak daha iyi sonuçlar elde edebiliyorsunuz. Ancak şu unutulmamalıdır ki, fotoğrafı göz görür, yürek çeker. Gözünüzün görmediği, yüreğinizin hissetmediği hiçbir kare izleyicisinden karşılık bulamaz. Ne kadar kaliteli olursa olsun.

En iyi fotoğraf makinesinin veya objektifin en güzel fotoğrafı çekeceğini düşünüyorlar. Tecrübelerinize dayanarak, özellikle fotoğraf çekmeye yeni başlayan ve bu röportajı takip eden okuyucular için ne gibi tavsiyelerde bulunmak istersiniz?

Büyüklerimizin sıkça tekrarladıkları bir öğüt vardır bilirsiniz. Ne iş yapıyorsan en iyisini yap. Bu çöçülük de olabilir, devlet başkanlığı da. Ben de fotoğraf sevdalısı arkadaşlarımıza bu tavsiyede bulunuyorum. Fotoğrafı seviyorsanız, elinizdeki

imkân ne olursa olsun; ister sıradan bir telefon, ister basit bir kompakt makine, isterse çok iyi bir profesyonel makine, yaptığınız işe saygı gösterin. Her fırsatta fotoğraf izleyin. Son olarak da, edindiğiniz bilgi ve birikimi hiç sıkılmadan sahada sahneleyin.

Bir diğer nokta ise; fotoğraflarınızı bir amaç için çekin. Bu amaç, sosyal medyada beğeni almak da olabilir, yarışmalarda derece almak da. Burada dikkat edilmesi gereken, sunum yaptığınız mecranın ne gibi beklentileri olduğudur. Bu beklentileri iyi bir şekilde etüt ederseniz karşılığını da alırsınız.

Fotoğraflarınızı sosyal medyada paylaşıyor musunuz? Ya da sosyal ağlarda aktif misiniz? Kendi internet siteniz var mı?

Hepimiz sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanıyoruz. Ben de hem Facebook, hem de Twitter kullanıyorum. Ayrıca uluslararası bir platform olan 1x.com adlı sitede fotoğraflarım yayınlanıyor. Merak edenler ve fotoğraf izlemek isteyenler <http://1x.com/member/zimera> adresinden, benimle birlikte dünyaca ünlü birçok fotoğraf sanatçısının eserlerini inceleyebilirler.

Fotoğrafçılık dünyasında ilginizi çeken özel bir alan var mı? Salt moda fotoğrafçılığı, belgesel fotoğrafçılığı veya an fotoğrafçılığı gibi bu doğrultuda planlı bir çalışma düzeni içinde misiniz?

Doğa fotoğraflarını severim. Ayrıca ayrıntılar da benim için çok önemlidir. Ancak benim özellikle ilgimi çeken kısım insan ve kültürel öğelerdir. Her yönüyle sevdalısı olduğum Gümüşhane'nin sevgi dolu insanı benim önceliğimdir.

Size göre fotoğrafçılıkta "üretici olmak" nedir? Nelerden ilham alırsınız?

Üretmek denilince aklıma ilk olarak zaman ve maddi imkânlar geliyor. Maddi sıkıntıları belki bir şekilde aşabiliyorsunuz, ancak gelecek kaygısı duymadan hareket edebilmek çok önemli. Gerçekleştirmek istediğim birçok proje var, ancak zaman en fazla ihtiyaç hissettiğimiz husus. Belki bu röportaj sayesinde bu ihtiyacımızı giderme şansı buluruz.

Fotoğrafı hobi ya da meslek olarak yapacak insanlara tavsiyeleriniz nelerdir?

Söyle söyleyebiliriz. İster hobi olsun, ister meslek olsun hedefleri fotoğrafçı kendisi belirlemelidir. Daha sonra ise bu hedeflere ulaşmak için engelleri bir bir ortadan kaldırmalı, hiçbir olumsuzluğun onu umutsuzluğa düşürmesine izin vermemelidir. Arkadaşlarımız tek tek fotoğraflar yerine kendi projelerini oluşturmalı, makro planlar yapmalıdır.

Fotoğrafçı olarak kendine kurallar koymalıdır mesela. Hedefler belirlemelidir. Örneğin, Gümüşhane şehir merkezinde bulunan bütün camilerin kubbelerini çekmek pek de zor olmasa gerek. Gümüşhane'de böyle bir arşive sahip birini tanıyor musunuz mesela? Cevabınız hayır olacak tabii. Dolayısıyla böyle bir arşivinizin olması sizi daha özel kılabılır. Yine ilimizin zirveleri tespit edilip, "Zirvelerden esintiler" isimli bir makro plan neden yapılmasın ki. Bu sayede hem zirveler keşfedilip özgürlüğün tadına varabilir, hem de fotoğraf kareleriyle bu özgürlük hissini izleyenlere aktarabilirsiniz.

Sonuç olarak hayatı sıradanlaştırmadan, monotonlaştırmadan yaşamak bizim elimizde. Yeter ki, uğruna fedakârlıklarda bulunabileceğiniz sevdalarınız olsun. Sizlere de teşekkür ediyorum, yayın hayatınızda başarılar diliyorum.

Röportaj: Engin Doğru-İsmail Gürses